

VRELCI

Leto VI. — št. 3 (58)

GLASILO DELOVNE SKUPNOSTI ZDRAVILIŠČA ROGAŠKA SLATINA

Marec 1978

DELOVNI LJUDJE IN OBČANI PRED VOLITVAMI 1978

Zaključujemo 4-letno obdobje delegatskih skupščin družbenopolitičnih skupnosti v republiki Sloveniji in občinah ter s tem tudi delovanje delegacij, izvoljenih v letu 1974.

Predsednik skupščine SR Slovenije je razpisal nove volitve, ki bodo letos 9. marca — četrtek v TOZD in drugih delovnih skupnostih za delegacije zborov združenega dela občinske skupščine in zborov uporabnikov iz vrst delovnih ljudi za delegacije Samoupravnih interesnih skupnosti.

V nedeljo 12. marca bomo volili delegacije v krajevnih skupnostih za občinski zbor krajevnih skupnosti, delegacije družbenopolitičnih organizacij za občinski družbenopolitični zbor in delegacije kmetijskih proizvajalcev, iz katerih bodo izhajali delegati po eden v občinski zbor združenega dela in zbere uporabnikov SIS.

Delovni ljudje, ki delajo v obrtni in drugih podobnih dejavnostih, bodo volili svojo delegacijo (splošno) za občinski zbor združenega dela in zbere uporabnikov SIS, v četrtek 9. marca.

Z izvolitvijo delegacij v TOZD in drugih delovnih skupnostih ter obrtnih dejavnostih ter z izvolitvijo delegacij v krajevnih skupnostih in občinskega družbenopolitičnega zbora bodo zagotovljeni mandati (delegatska mesta) v

— občinski skupščini:
za družbenopolitični zbor,

zbor združenega dela in zbor krajevnih skupnosti — v samoupravnih interesnih skupnostih:

vzgoje in izobraževanja, otroškega varstva, kulture, zdravstva, socialnega skrbstva, telesne kulture, raziskovalnih dejavnosti, pokojninsko-invalidskega zavarovanja, zaposlovanja, stanovanjskega gospodarstva in starostnega zavarovanja kmetov.

Števila delegatskih mest v zborih Občinske skupščine Šmarje pri Jelšah, določa Statut SOB po predlogu:

— družbenopolitični zbor 21
— zbor združenega dela 44
— zbor krajevnih skupnosti 31

Delegacije oblikujejo in volijo v TOZD in drugih delovnih skupnostih, kjer je zaposlenih preko 30 delavcev, v vseh krajevnih skupnostih, v skupini delovnih ljudi, ki delajo v obrtni in drugih podobnih dejavnostih ter v šestih Zadružnih enotah. Število delegacij je odvisno od večjega ali manjšega števila volilcev v TOZD ali Krajevnih skupnostih. Zato bomo imeli po predlogu Predsedstva OK SZDL: v TOZD z nad 200 zaposlenimi za SIS posebne delegacije (najmanj 7 članske)

od 100 do 200 zaposlenimi združene delegacije (najmanj 9 članske)

do 100 zaposlenimi splošne delegacije (najmanj 15 članske)

— V tistih TOZD, kjer bodo volili posebne delegacije, pa še volijo za SIS: pokojninsko inv.

zavarovanja, zaposlovanja in stanovanjskega gospodarstva še 1 z d r u ž e n o delegacijo.

— Delegacije za Občinsko skupščino — Zbor združenega dela bodo oblikovali glede na število volilcev TOZD ali druge delovne skupnosti, vendar te naj ne bi bile manjše od 7 članov.

V KRAJEVNIH SKUPNOSTI z nad 800 volilcev posebne delegacije (najmanj 7 članske)

od 300 do 800 volilcev združene delegacije (najmanj 9 članske)

do 300 volilcev splošno delegacijo (najmanj 15 članske)

— Delegacijo za Občinsko skupščino — Zbor krajevnih skupnosti bodo oblikovali glede na število volilcev v KS, vendar ta naj ne bo manjša od 7 članske.

— V tistih krajevnih skupnostih, kjer bodo volili posebne ali združene delegacije, je potrebno izvoliti za SIS: raziskovalnih dejavnosti, pokojninsko-invalidskega zavarovanja, zaposlovanja in stanovanjskega gospodarstva z d r u ž e n o delegacijo (razen KS Rog. Slatina, Šmarje, Rogatec in Kozje, — kjer je predlog, da izvolijo posebne delegacije za stanovanjsko gospodarstvo).

Od uspešnosti dobrih kadrovskih priprav pri izbiri možnih kandidatov za vse vrste delegacij zavisi dobro delovanje delegacij in delegatskih skupščin za bodoče 4-letno obdobje. Družbenopolitične organizacije in druga samoupravna telesa evidentirajo v

okviru krajevnih organizacij SZDL in Osnovnih organizacij sindikata možne kandidate. To je za evidentiranega družbeno priznanje ter v tem postopku še ni potrebna njegova osebna privolitev.

SZDL in sindikalne organizacije pa morajo v Koordinacijskih odborih uskladiti potrebe in interese tako, da posameznik ne bi bil v nadaljnjem postopku evidentiran več kot v eni bodoči delegaciji. To usklajevanje mora potekati kot izredno pomembno in pazljivo med TOZD in KO SZDL.

Predkandidacijski postopek opravi Krajevna organizacija SZDL — oziroma Osnovna organizacija sindikata s sklicem na »Temeljni kandidacijski konferenci«, kateri prisostvujejo predsedstva, vodstva družbenopolitičnih organizacij, samoupravnih organov (v manjših vsi delovni ljudje oziroma občani) zaradi obravnavanja in uskladitve predlogov za možne kandidate v delegacije in funkcije v republiki in občini ter Zveznih zborih.

Kandidacijska konferenca, ki mora biti opravljena najkasneje 15 dni pred volitvami sprejme kandidatne liste ob predhodnih izjavah kandidatov, da sprejemajo kandidacijo. Zakon o volitvah, volilni pravilnik in rokovnik določajo vsebinska, politična in časovna izhodišča o predkandidacijskih, kandidacijskih in volilnih postopkih.

Jože Gajtan

Čestitamo za 8. marec!

Naše želje povezujemo z željami naših žena!

Uredništvo

Poročilo predsednika izvršnega odbora sindikata na občnem zboru

Za nami je 4-letno obdobje dela v novi sindikalni organiziranosti dela v OSS. To je čas, ko je sindikat po 8. kongresu ZSS in po sprejetju nove ustave in zakona o združenem delu dobil pomembno in odgovorno vlogo v življenju in delu našega delovnega človeka. Postavljeno je bilo vodilo, da nič, kar je pomembnega za delavski razred in za delavca, se ne sme zgoditi brez sindikata, zakaj delavci se borijo za uresničevanje socialističnih samoupravnih odnosov, za uresničevanje interesov ter samoupravnih in drugih pravic delavcev na vseh področjih dela in življenja, za zagotavljanje enakosti pri združevanju dela in sredstev, za višjo izobrazbo in usposabljanje delavcev, za varstvo pravic, za zagotavljanje socialne varnosti in razvoj življenjskega standarda, za razvijanje solidarnosti ipd.

Spremembe, ki so nastale po sprejetju nove ustave v naši družbi, so zahtevale bistvene, korenite spremembe tudi v sindikalni organizaciji. Ustanovljene so bile osnovne organizacije sindikata, ki so temeljne, poglobljene točke v celotni strukturi sindikalne organiziranosti.

Naloge OOS: obravnavati, sprejemati stališča in voditi politične akcije o vseh vprašanih življenja in dela delavcev. Biti mora v središču vseh vprašanj in problemov,

od pospeševanja proizvodnje, razvijanja samoupravnih odnosov pri pridobivanju in delitvi dohodka do sprejemanja samoupravnih sporazumov in varstva samoupravnih pravic delavca.

V skladu z nalogami ob sprejemanju in uresničevanju zakona o združenem delu smo organizirali javne razprave o vsebini zakona, po sprejetju le-tega pa se z vsestransko politično akcijo (seminarji, prek lista Vrelci, zbori delavcev) trudimo, da postane zakon del vsakdanjega življenja delovnega človeka. Vključili smo se v razprave o dohodkovnih odnosih in delitvi dohodka in osebnega dohodka v TOZD in dohodkovnih odnosih med TOZD. Organizirali smo pripravo referenduma, na katerem je bil sprejet samoupravni sporazum o razporejanju dohodka in čistega dohodka ter o osnovah in merilih za delitev osebnega dohodka.

Ena izmed nalog sindikata je uveljavljanje družbene samozaščite, zakaj koncept splošne ljudske obrambe zahteva ustvarjalno sodelovanje vseh delavcev v delovni organizaciji; gre predvsem za osveščanje vseh članov delovne organizacije in vraščanje koncepcije splošnega ljudskega odpora v celotno dejavnost delovne organizacije in njenih članov.

Po principu delegatskega sistema je bila formirana komisija, katere naloga je bila podati analizo in kritično presojo samoupravljanja v TOZD.

Vključili smo se v akcijo za stabilizacijo gospodarstva. Vse bolj očitno postaja, da se naš delavec vse bolj čuti odgovornega in soodgovornega in da se zavestno vključuje v reševanje problemov gospodarjenja.

OOS se je angažirala pri oblikovanju kriterijev za izbiro delegatov pri zagotavljanju demokratičnega postopka kandidiranja, pri razvijanju in vzpodbujanju stalnih demokratičnih vezi med delegati, delegacijami in samoupravnimi skupnostmi. Pri izbiri smo se zavzemali, da bodo izbrani tisti delavci, ki bodo resnično zastopali interese delavskega razreda. Za naloge smo si zastavili tekoče spremljanje aktivnosti v samoupravnih interesnih skupnostih, saj bo le-to dalo resnično sliko samoupravnega sporazumevanja in družbenega dogajanja med izvajalci in uporabniki družbenih dejavnosti. Delavcem moramo omogočiti, da resnično odločajo, kako se razporeja njihov dohodek. Tu je povezovalna akcija — sindikat — delavec še kako pomembna.

Poleg že navedenega je sindikat sodeloval na področjih:

Vzgoja in izobraževanje

Prizadevamo si, da zagotovimo izbor sposobnih in za izobraževanje zainteresiranih delavcev. Razpisujemo učna mesta in štipendije. Omogočeno je izredno šolanje na poklicnih, srednjih, višjih in visokih šolah. Uspeh učencev in študentov spremljamo. Omogočeno je opravljanje obvezne in neobvezne prakse, sklepa se o povračilu stroškov izrednega študija, organizirajo se jezikovni tečaji. Tudi sindikalnim delavcem je zagotovljeno obiskovanje seminarjev. Prav tako se za varnost pri delu organizirajo tečaji in vsako leto so podeljene diplome s spominskimi značkami delavcem, ki odgovarjajo ali doprineejo k temu, da se delo varno opravlja.

Družbeni standard

Zavzemali smo se za uresničevanje nalog družbeno-ekonomsko sprejetih meril na področju stanovanjske izgradnje za hitreje reševanje stanovanjskih problemov delavcev. Dodeljeno je bilo 137 posojil za novogradnjo v znesku 2.390.000 din in 27 posojil za adaptacije. Kot kriterij za dodeljevanje smo vključevali tudi socialni faktor. Pri zagotavljanju ugodnejših pogojev za letni odhiti delavcev je bilo kupljenih osem kamp prikolice in najete posteljne kapacitete, ki smo jih dobili na razpolago z izmenjavo delavcev zdravilišča in Valbandona.

Našim delavcem smo vsako leto omogočili zdravljenje v naravnih zdraviliščih.

S posojili smo dajali možnost delavcem, da so si na odročnih delih privedli k hiši vodovod in elektriko.

Informiranje delavcev

Pravica delavca je, da je obveščeno o vseh pomembnih dogajanjih v delovni organizaciji, da so mu pravočasno posredovani vsi predlogi in zahteve. Že peto leto izhaja glasilo Vrelci, katerega naloga je, da obvešča in poučuje. Še posebno se moramo zavzemati, da bo čimveč delavcev bogatilo njegovo vsebino, saj bo le tako postal resničen utrip našega življenja v delovni organizaciji. Pomembna je pobuda in pričetek izhajanja lista Gostinske informacije, saj tako vsak gostinski delavec še lažje najde za njega važne novice, predloge in sklepe.

Kako je na področju kulture?

Vsa leta smo abonenti Narodnega gledališča v Celju. Vendar je v zadnjem letu zaskrbljujoč padec obiskovalcev. V iskanju vzroka prevladuje mnenje, da izbor repertoarja ne odgovarja širši množici obiskovalcev. Kvaliteta moškega pevskega zbora Zdravilišča je že prerasla krajevne okvire, saj so ti pevci znani tudi izven naših meja. Pa tudi številna priznanja pričajo o kvaliteti. Razstave in koncerti v Pivnici terapije in Zdraviliški dvorani so dostopni vsakemu delavcu in je o njih tudi obveščeno.

Solidarnostne akcije.

Po potresih na Kozjanskem in Posočju smo se odzvali z denarno pomočjo in sodelovali na delovnih akcijah. Obiskali smo bolnike, ki so bili dalj časa v staležu in jim

(Nadaljevanje na 4. strani)

Program dela osnovnih organizacij sindikata v letu 1978

Program nalog osnovnih organizacij sindikata za leto 1978 bo temeljil na akcijah uresničevanja zakona o združenem delu.

Sindikati bomo tudi v prihodnje uresničevali naloge kot množična delavska organizacija, kot organizacija aktivnega članstva. Nadaljevali bomo z že prisotnimi akcijami v letu 1977 in z nalogami, ki so stalne.

Na občnih zborih osnovnih organizacij sindikata smo sprejeli naslednji program dela za leto 1978.

1. Uveljavljanje samoupravnega organiziranja delavcev v združenem delu;

a) samoupravno organiziranje delavcev v TOZD;

b) spremljanje in analiziranje na področju uveljavljanja vsebine zakona o združenem delu;

c) razvijanje medsebojnih odnosov delavcev v združenem delu.

2. Organiziranost in kadrovska politika:

a) evidentiranje — stalna naloga osnovne organizacije sindikata;

b) spremljanje uveljavljanja delegatskih odnosov;

kritično ocenjevanje dela delegatov, delegacij, izobraževanje delegatov;

c) izobraževanje članov izvršnih odborov osnovne organizacije sindikata;

d) skrb za strokovno izobraževanje:

nuditi pomoč in podporo uka željnim delavcem.

3. Razvijanje samoupravne delavske kontrole:

a) analiziranje učinkovitosti delavske kontrole;

b) zagotavljati politično in strokovno pomoč pri vsebinskem uveljavljanju delavske kontrole.

4. Na področju družbenega standarda:

a) zagotavljanje socialne varnosti, delovnih in življenjskih razmer;

b) sodelovanje pri izvajanju programa stanovanjske politike; nadaljevanje in razširitev ponudbe organizirane oblike letovanja.

5. Nameniti moramo še večjo skrb kulturnemu življenju delavcev t. j. pridobiti organizatorje kulturnega dela ter vzpodbujati in razvijati različne oblike kulturnega sodelovanja delavcev.

6. Informiranje je ena od pravic in dolžnosti samoupravljalcev. Zato se moramo boriti, da bo informiranje vsestransko, pravočasno in vsebinsko tako zasnovano, da bo delavec vedel in znal odločiti v svoji TOZD.

7. Vključevanje rekreacije v delavčev vsakdan, skrb za množičnost.

Vse to so le najvažnejše naloge sindikata za prihodnje. Poleg tega se zavzemamo, da bomo tudi vse oddatne naloge ob podpori vsega članstva uspešno reševali. Zato naj nas v bodočem delu vidi naslednje:

Delati moramo tako, da bosta življenjski standard (osebni in družbeni) in ustrezno delovne zasnove cilj, tehnologija pa samo sredstvo za doseganje teh ciljev.

Delovna razmerja - nekatere značilnosti iz republiškega zakona

Republiški Zakon o delovnih razmerjih, ki veljajo od letošnjega 7. januarja dalje, je bil dolgo časa v javni razpravi. Vedno znova so se pri oblikovanju njegove vsebine pojavljali novi problemi, istočasno pa prav zaradi konstruktivnosti razprave iskale in tudi našle ustrezne rešitve. Kljub temu, da zakon kolikor je največ mogoče kompletno ureja pravice, odgovornosti in obveznosti delavcev, je pustil dovolj na široko odprta vrata za samopravno urejanje delovnih razmerij v organizacijah združenega dela. To pomeni, da si bomo delovna razmerja urejali na njegovi podlagi, pri tem pa upoštevali naše specifičnosti in vse med seboj usklajeno zapisali v pravilnike o delovnih razmerjih.

Nemogoče je, da bi v Vrelcih lahko opozarjali na vse nove in pomembne ureditve zakona ali da bi v Vrelcih s predlogi za rešitve poglavitnih vprašanj iz delovnih razmerij trasirali smer naše javne razprave o vsebini pravilnikov. To bomo storili z delom v komisijah, ki bodo pripravljale osnutke in ko bomo o njih razpravljali po delovnih skupinah, vendar pa bo prav, če se bomo v nekaj naslednjih številkah pomudili vsaj ob nekaterih značilnostih zakona.

Za začetek morda tole: Pojem strokovne izobrazbe oziroma z delom pridobljene delovne zmožnosti, ki ga uporabljamo, doslej ni bil nikjer točno opredeljen. To je zdaj storjeno. Zakon definira za **strokovno izobrazbo tisto izobrazbo**, ki si jo je delavec pridobil z uspešno opravljenim **verificiranim programom izobraževanja** za opravljanje del oziroma nalog določene zahtevnosti; za **delovno zmožnost** pa se šteje tista pridobljena strokovnost ter razvite spretnosti in psihofizične sposobnosti, ki si jih je delavec pridobil oziroma razvil zlasti z uspešnim opravljanjem del oziroma nalog in s trajnim izobraževanjem **ob delu ter je z doseženimi delovnimi uspehi dokazal**, da je usposobljen za opravljanje teh del oziroma nalog.

V zvezi s tem kaže opozoriti tudi na določbo zakona, da ima delavec pravico in dolžnost opravljati dela oziroma naloge, ki ustrezajo njegovi strokovni izobrazbi oziroma z delom pridobljeni delovni zmožnosti, za

katere je sklenil delovno razmerje.

Delavec je pri izvajanju te svoje pravice in dolžnosti mobilen, kajti med tranjanjem delovnega razmerja je lahko razporejen na **vsako delo oziroma k vsaki nalogi**, ki ustreza njegovi strokovni izobrazbi oziroma z delom pridobljeni delovni zmožnosti.

Da pa se lahko razporejanje delavcev izvaja, morajo biti ugotovljene delovne potrebe v skladu z merili, ki jih določa pravil-

nik o delovnih razmerjih in v skladu z ukrepi za čim uspešnejše uresničevanje dejavnosti in nalog iz samoupravnega sporazuma o temeljih plana.

Na delo oziroma k nalogam, za katere se zahteva nižja strokovna izobrazba od njegove, je delavec lahko razporejen, če se ugotovi, da ni zmožen uspešno opravljati del oziroma nalog, ki jih opravlja, ali če se ugotovi, da trajanje ne dosega delovnih rezultatov, ki se navadno dosega.

To določbo Zakona o delovnih razmerjih je treba povezati z določbo Zakona o združenem delu (215. člen), ki pravi: Delavec, za katerega se ugotovi, da ni zmožen opravljati del oziroma nalog, ki so mu zaupane, ali za katerega se ugotovi, da trajneje ne dosega delovnih rezultatov, ki se navadno dosega, **lahko preneha delovno razmerje**, če noče opravljati del oziroma nalog, ki ustrezajo njegovi delovni zmožnosti.

(Se nadaljuje) V. K.

Ing. Vlado Hustič, direktor OKP Rogaška Slatina:

„Vode bo dovolj“

LANI SO PRIKLJUČILI K NAPAVALNEMU OMREŽJU SE VODNE IZVIRE V STUDENICAH

Tega, za življenje prepotrebne naravnega bogastva, je v svetu vedno manj. Nič kaj obetajoča prihodnost se ne piše človeku glede oskrbe s pitno vodo. Človek sam pa je najbolj uničeval naravno ravnotežje za obstoj dovolj pitnih virov.

Obrotno komunalno podjetje dokaj uspešno rešuje ta problem in skrbi, da smo ob tem nepogrešljivem elementu »nad vodo«. Direktor OKP tovariš ing. Hustič zagotavlja, da je naša krajevna vodno-oskrbna bilanca vsaj do leta 1990 uravnotežena. Že od lani so dodali vodnim virom še vodo iz Studenic. Upamo in mu želimo, da se v svoji napovedi ni zmotil. Ugotoviti pa moramo, da ravnajo pri OKP sistematično, ker tekoče sledijo programiranim potrebam po vodi.

Viri vode na območju naše občine so zelo revni. Glejte, samo Rogaška Slatina porabi na dan okoli 36 litrov na sekundo. Na območju občine, t. j. pri Gaberniku pa imamo le izvir, ki daje 7 litrov na sekundo. Že pred več leti smo si jo zagotovili iz izvira Toplice pri Poljčanah. Ob tem pa ugotavljajo, da izdatnost virov iz ob-

močja Boč nenehno upada. Vzroki za upadanje so izredno revne padavine (sneg, dež) v zadnjih nekoliko letih. Nadaljnji vzrok so vedno obširnejši in številnejši goloseki na napajalnem terenu. Še pred nekaj leti je znašala izdatnost črpališča v Poljčanah okoli 64 litrov na sekundo, lansko leto pa še komaj 34,5 litrov na sekundo. Od tega se odvaja za potrebe Poljčan okoli 8—10 litrov na sekundo. Glede na tako kritičen položaj so pričeli z izgradnjo cevovoda iz izvira Studenice. K realizaciji tega je v mnogem pripomogel republiški sekretariat za urbanizem, ki je studeniške vodne vire vključil v program naših potreb že l. 1972. Priključek je bil lani gotov. Dolg je 3,5 km. Črpališča so dograjena v Studenicah in v Poljčanah. V Studenicah je bilo treba zgraditi tudi napravo za filtriranje vode. Ta neobhodno potreben čistilni postopek je racionalen glede na okoliščino, da studeniška voda izvira iz kraškega terena. Le ta je v vzhodni Sloveniji pravi fenomen, ki omogoča čiščenje vode po prirodni poti.

Prva faza izgradnje je uspešno končana. Naš vodovod je

bogatejši za dodatnih 50 litrov vode na sekundo. Voda je različne kakovosti. Investicija je stala 670 milijonov starih din. Druga faza bo stala okoli 300 milijonov starih dinarjev.

Povečane potrebe v bodoče bomo krili iz sistema vodnih virom Šikole na Dravskem polju ali pa tudi iz akumulacijskega jezera na Sotli pri Vonarjih.

Potrošnike vode vseh zvrsti zanima cena za vodo. Danes stane 4 dinarje za kubični meter, 2 dinarja pa prispevamo za investicijski sklad. Pravimo, da ni poceni. Mogoče bomo svojo sodbo omilili, če bomo spoznali, kaj jo toliko podražuje. »Glejte«, pravi tov. ing. Hustič, »ogromne zneske plačujemo za iskanje novih vodnih virov. Vse raziskave niso uspešne. Dragi so izvedbeni načrti. V Studenice smo morali pripekljati elektriko, zgraditi trafostajo, črpališče in filtrirne naprave. Drag je »transport« vode po ceveh. Potiskamo jo s tlačnimi električnimi črpalkami od Studenic do Gornjega Gabernika. Močno jo draži električna energija.«

Mislím, da je sam občutek, da naše pipe ne bodo usahnille, tudi vreden tega denarja.

Predstavljamo vam Ljubljansko banko, Splošno banko Celje, ekspozituro Rogaška Slatina

Banka je v Rogaški Slatini ponovno oživela leta 1964. Takratna Kreditna banka Celje, ekspozitura Rog. Slatina je v celoti nadaljevala delo Komunalne banke: žiro računi občanov, hranilne vloge, potrošniški krediti. Delovni prostor je bil sedanja sejna soba Krajevne skupnosti, kjer je bilo že takrat le s tremi delavkami težko zadovoljiti dokaj zahtevne tuje in domače komitente — posebno še s kasnejšim prenosom deviznih računov občanov in Službe družbenega knjigovodstva na ekspozituro ter s pooblastilom Narodne banke za opravljanje kompletnih devizno-valutnih poslov.

Leta 1970 pa smo se po vseplošnem prizadevanju naše podružnice Celje le preselili v za takratne razmere dokaj dobro urejene prostore za 5 ljudi na drugo stran stavbe. Združitev naše banke leta 1972 z Ljubljansko banko in tudi kasneje same spremembe v našem gospodarstvu so bistveno vplivale tudi na način našega poslovanja v ekspozituri Rog. Slatina. Vse bolj smo se morali približati občanom z odobravanjem vseh vrst kreditov, kot v zameno za prenešene osebne dohodke delavcev vseh OZD na območju Rog. Slati-

ne na hranilne knjižice, od lanskega leta dalje pa še na tekoče račune občanov. Ni bilo lahko prepričati toliko delovnih kolektivov raznih organizacij o pozitivnem odsevu takšne akcije, kot so seveda narekovale smernice našega gospodarstva, še manj pa od 6 do 11 članskemu kolektivu naše ekspoziture solidno in kvalitetno postreči skoraj vsakdanji vrsti ljudi, segajoči včasih celo na stopnišče v tako malem in nefunkcionalnem delovnem prostoru komaj za 5 ljudi. Pa stroji? Zanje ni prostora, kot tudi ne za bolj sodobno blagajniško poslovanje. Najrazličnejše posle kreditiranja opravljamo kar v prostorihih arhiva med fascikli in drugim materialom.

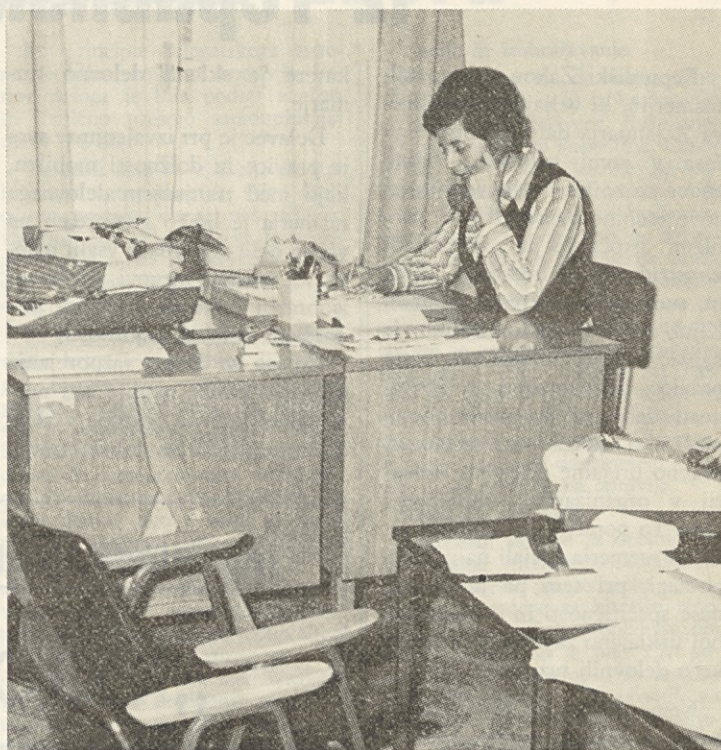
V prostoru, ki je namenjen za bolj zaupne vlagatelje, se večkrat v sili stiskata kar po 2 do 3 delavke, tako da se na željo stranke ni moč več nikjer v miru pogovoriti. Tudi z otvoritvijo agencije v Rogatcu leta 1977 se stanje ni spremenilo. Vse več je domačih in tujih strank, ki iščejo takšnih in drugačnih kvalitetnih uslug, bodisi v Rogaški Slatini, bodisi tudi v Rogatcu. Dokaz temu je, da se je v zadnjih desetih letih stanje po sredstvih povečalo tudi do 15-krat, kot sledi iz podatkov:

hranilne vloge	število	7.011	din	35.159.334,40
tekoči računi	število	506	din	2.527.988,40
devizni računi	število	1.916	din	27.231.115,30
dinarski žiro računi	število	507	din	825.583,85
Skupaj			din	65.744.021,95

Realizacija mineralne vode članic združenja za obdobje januar–december 1977

Tek. št.	Članica	Januar — december 1976	Januar — december 1977	Index
1.	»RADENSKA«	174.745	171.626	98,22
2.	»BUKOVIČKA BANJA«	98.394	102.585	104,26
3.	»ROGAŠKA«	28.943	26.203	90,53
4.	»VRNJCI«	26.752	28.355	105,99
5.	»JAMNICA«	38.444	49.335	128,33
6.	»MILAN TOPLICA«	9.900	9.873	99,73
7.	»PALANAČ. KISELJAK«	8.265	8.998	108,87
8.	»SARAJEV. KISELJAK«	9.328	8.839	94,76
9.	»PELISTERKA«	9.083	8.051	88,64
10.	»SKOPLJANKA«	2.620	2.391	91,26
11.	»TERME LIPIK«	12.182	15.577	127,87
12.	»MINAKVA«	2.780	2.545	91,55
13.	»KRIŽEVCI«	918	904	98,58
14.	»HEBA«	2.468	9.692	392,71
SKUPAJ:		424.831	444.974	104,74

(Vir: Bilten združenja št. 1/78)
(v tisoč stekl.)

Razumljivo je, da predstavlja takšen porast sredstev dober vir za najrazličnejše oblike kreditiranja občanov. Tako smo samo v letu 1977 odobrili okrog 130 dodatnih družinskih kreditov občanom iz 10 % avista hranilnih vlog v znesku 13.000.000,00 din za dokončanje in rekonstrukcijo stanovanjskih hiš. Razen tega pa redno mesečno odobravamo potrošniške kredite prav iz teh sredstev in tudi v celoti pokrivamo potrebe občanov pri nakupu avtomobilov in drugega industrijskega blaga. V zadnjem času pa nudimo občanom ugodne kredite na podlagi pravilnika o namenskem varčevanju za stanovanjsko izgradnjo, po komercialnem pravilniku, to je na podlagi vezave domače in tuje valute za stanovanjsko izgradnjo in stanovanjske kredite za pospeševanje malega gospodarstva. Na novo pa nam je dodeljena pristojnost odo-

bravanja kreditov obrtnikom za nakup obratnih in osnovnih sredstev.

Glede na gornje in da se še bolj približamo občanom, je v načrtu celodnevno poslovanje od 7. ure do 18. ure popoldne, vendar pa je možnost takšnega poslovanja v starih prostorih popolnoma izključena, saj že sedaj težko normalno poslujemo le enkrat tedensko popoldne.

Potrebno je zgraditi nove ustrezne prostore, ki bodo funkcionalno odgovarjali nemotenemu delu v obojestransko korist, to je delavcem banke in ljudem, ki iščejo usluge v banki. Delovnemu kolektivu Ljubljanske banke, Splošne banke Celje je po prizadevanju zadnjih dveh let končno uspelo najti partnerje za izgradnjo takšne skupne poslovne stavbe, kjer bo moč izpolniti naše dolgoletne želje.

Cvetka Leskovar

(Nadaljevanje z 2. strani)

izkazali pozornost. Prav tako smo pomagali našim delavcem, ki so bili vsled nepričakovanih gmotnih izgub socialno ogroženi. Solidarnost je bila izkazana tudi v uspeli akciji »Javno posojilo za ceste«, saj smo zbrali 1.204.250 din (105 %).

Šport in rekreacija

Udeleževali smo se številnih tekmovanj na občinskem, republiškem in medrepubliškem nivoju in dosegli lepe rezultate. O tem pričajo številne diplome, pokali, priznanja. Vendar je zaskrbljujoče dejstvo, da je aktivnost naših športnikov v zadnjem letu močno padla, kar kaže, da v sami organiziranosti športnih aktivnosti ni bilo pravih pobud. Več smo skušali napraviti na množičnosti in rekreaciji, in prav to je ena izmed glavnih nalog, da se slehernemu delavcu da možnost vključevanja v razne športne panoge in rekreiranje.

Žal smo morali nekajkrat obravnati delovno disciplino. Nevzdržno je, da se nekateri posamezniki ne znajo in nečejo samoupravno obnašati, pozabljajo, da so del celote — kolektiva. Nevzdržno je tudi, da iščejo pomoč izven delovne organizacije, ko pa je vendar OOS tista, na katero bi se morali najprej obrniti. Zato smo tudi sprejeli sklep, da se vse pritožbe, nezadovoljstvo in krivice najprej naslovijo na OOS.

Naj zaključimo z ugotovitvijo, da so sedaj dane vse možnosti, da lahko na novih idejnih, družbenopolitičnih in ekonomskih osnovah srejeta stališča družbenopolitičnih organizacij in zakona, konkretno uresničujemo v neposredni družbeni praksi. Vse to pa lahko ustvarimo le z organiziranim delovanjem, s široko pobudo in konkretnim delom v vseh OOS.

Rak na moških spolovilih

Najbolj pogosten rak na moških spolovilih je rak na prostati (podmehurnice). Prostata leži pod mehurjem, oklepa sečnico in doseže v puberteti pod vplivom moških spolnih hormonov svojo normalno velikost. V starosti, ko se količina moških spolnih hormonov spreminja, se prostata poveča in pri tem lahko povzroča značilne težave pri puščanju seča. Govorimo o starostnem povečanju ali hipertrofiji prostate.

Rak na prostati je predvsem bolezen starejših let; po 60. letu starosti je med prvimi petimi najčeščimi rakavimi obolenji pri moških. Bolezen poteka včasih tako skrito, da jo odkrijemo šele pri razteženju zaradi drugih boleznih umrlih moških ali pri operaciji starostno povečane prostate. V tem primeru je rakavo tkivo navadno vidno pod mikroskopom in ne povzroča nobenih težav. Ne vemo, koliko časa lahko bolezen ostane na tej stopnji; niti ne vemo, zakaj prične rasti in delati zasevke. Izkušnja je pokazala, da so pri nastanku raka na prostati pomembni moški spolni hormoni. Bolezen se nikoli ne razvije pri moških, katerim so bila v mladosti poškodovana ali odstranjena moda, ki tvorijo moške spolne hormone.

Malo bolj napredovali rak na prostati povzroča v začetku enake težave kot starostno povečana prostata. To pa je lahko nevarno, ker se ravno v tako povečani prostati posebno pogosto razvije rak. Kasneje se pojavljajo pri bolnikih še bolečine v mehurju, ki jih pogosto spremlja vnetje mehurja, in bolečine v daniki s težavami pri iztrebljanju. To lahko opozarja, da se rak vrašča v mehur in danko, ki ležita neposredno ob prostati. Niso pa nujna vsa ta znamenja, saj se bolezen včasih iz majhnega žarišča v prostati že kar kmalu razseje po telesu, predvsem v kosti, in povzroči revmatičnim bolečinam podobne težave. Pri razraščanju zasevkov pride do uničenja kostnega mozga, ki tvori krvne elemente. Posledica tega je propadanje in slabokrvnost. Če zasevek

uniči dovolj kostnega tkiva, pride lahko že pri manjšem naporu do preloma kosti.

Bolnik, ki ima katerekoli od opisanih težav, mora takoj k zdravniku, ki bo z otipanjem prostate skozi danko in s krvnimi preiskavami sum potrdil ali ovrgel in po potrebi bolnika čimprej poslal na pregled k specialistu, ki se ukvarja s tem rakom. Le-ta napravi še dodatne preiskave, predvsem pa skuša dobiti tkivo s punkcijo ali z izrezom iz sumljivega mesta, ker je mikroskopska diagnoza edina zanesljiva.

Brž ko je sum na raka potrjen, moramo nemudoma pričeti ustrezno zdraviti. Če gre za omejeno bulo, ki jo lahko odstranimo operativno, zadostuje temeljita operacija bule. Ker pa vemo, da je bolezen le redko omejena in se rada kmalu razseje po kosteh, je zdravljenje še bolj zanesljivo, če odstranimo tudi moda. Gre namreč za tumor, ki je v mnogih primerih v svoji rasti odvisen od moških spolnih hormonov. V primerih pa, kjer tumorja zaradi njegove obsežnosti ali oddaljenih zasevkov ne moremo več operirati, zdravimo raka na prostati z obsevanjem, kastracijo in uporabo ženskih spolnih hormonov. Prav tako zdravimo tudi večje zasevke. Manjše kostne metastaze pa si prizadevamo uničiti z vnašanjem radioaktivnih snovi v zasevke.

Usode bolnika z rakom na prostati je odvisna predvsem od zgodnje diagnoze in pravičnega zdravljenja. Zato moramo poznati zgoraj opisana znamenja; če jih opazimo, moramo čimprej poiskati zdravniško pomoč. Ta znamenja pogosto niso očitna; zdravnik naj bo tisti, ki naj jih kar najhitreje oceni. Omenjenega raka na prostati z operacijo lahko popolnoma ozdravimo. Razširjene in razsejane oblike raka pa lahko več let uspešno zdravimo s hormoni in tako omogočimo bolnikom bolj ali manj normalno življenje.

Rak na modu je manj pogosten kot rak na prostati. Je predvsem bolezen mlajših moških, najčešče

v starosti od 20 do 45 leta.

Pravega vzroka za nastanek raka na modu tudi še ne poznamo. Pogosto se razvije v tistih modih, ki zastanejo v trebušni votlini. Ko otrok še raste v materinem telesu, se moda spuščajo iz trebušne votline v modnik, kjer so navadno ob rojstvu. V trebušni votlini pa se pod vplivom neustreznega okolja zaostalo modo rado rakavo spremeni. Zato dečku, pri katerem ob rojstvu ne najdemo v modniku obeh mod, spravimo z operacijo le-te v pravilni položaj, kar pomeni varnostni ukrep zoper raka.

Modi sta žlezi, ki sta na lahko dosegljivem mestu, tako da opazimo v njih že majhno oteklino. Bulo, ki sprva ne povzroča nobenih težav in je po navadi prvo znamenje rakave rasti, pogosto prikrije spremljajoče vnetje mod ali vodna kila, kar zavede včasih celo zdravnika v nepravilne diagnoze. Zato moramo takrat, ko se pojavi v modih bula, ki ni neposredna posledica poškodbe ali vnetja, vedno poiskati zdravniško pomoč. Bule v modu so pogosto rakavega izvora, zaradi česar ne smemo odlašati z operacijo. Med samo operacijo izrežemo košček bule, ga pregledamo pod mikroskopom in tako brez nepotrebne izgubljanja časa ugotovimo vrsto obolenja. Če gre za rakavo obolenje, moramo modo odstraniti. Ker se rak lahko zaseje v bezgavke, obsevamo po operaciji z ionizirajočimi žarki celotno povrje mezgovnice in bezgavk, skozi katere odtega mezza iz mod, ali pa ga operativno odstranimo. Ker je rak na modu zvečine zelo občutljiv za obsevanje, s takim zdravljenjem pri dovolj zgodaj odkriti boleznih bolnika lahko dokončno ozdravimo. Včasih pa je bolezen, ko pride bolnik na zdravljenje, že razsejana v oddaljenih organih, navadno v pljučih. Pri takih bolnikih je seveda prav malo upanja na ozdravitev, vendar pa bolezen lahko z obsevanjem zadržujemo in bolniku tako lajšamo težave. V zadnjih letih pri teh bolnikih obsevalno zdravljenje uspešno dopolnjujemo s citostati-

ki. Bolniku dajemo ta zdravila, ki zaustavljajo rast rakavih celic. Žal pa citostatiki vplivajo tudi na zdrave celice in jih poškodujejo. Zato je zdravljenje težko in navadno uspemo bolezen zavreti le za nekaj mesecev.

Rak na moškem spolovilu je redko obolenje, ki se pojavlja predvsem v starejših letih. Splošno mnenje je, da pospešuje bolezen neustrezna higiena. Pogosteje jo najdemo pri prirojelih zoženih kožicah na moškem spolovilu (fimozah). Narodi, pri katerih je obrezovanje otrok verski običaj, praktično te vrste raka ne poznajo. Obrezovanje namreč prepreči zastavljanje izločkov in omogoči lažje čiščenje moškega spolovila.

V začetku je rak spolnega uda neznatna ranica, ki se ne zaceli. Sčasoma se poveča ali pa se spremeni v bulo. Tako napredovana bolezen lahko povzroča težave pri puščanju vode in postopno razpadanje uda. V zrasteh se pojavljajo povečane trde bezgavke, ker se vanje zasejejo rakave celice.

Bolezen napreduje počasi. Spremembe, ki zaradi nje nastanejo, pa so dovolj jasne, da jih lahko vsak bolnik spozna. S pregledom izrezanega koščka pod mikroskopom lahko raka tudi tu zanesljivo ugotovimo. Zdravljenje v začetku ni težko, saj navadno zadostuje temeljito rentgensko obsevanje. Še vedno pa najdemo bolnike, ki se sramujejo ali bojé svoje bolezni in ne pridejo pravočasno k zdravniku. Tedaj pa je možno bolezen ozdraviti samo z operacijo, ki zahteva odstranitev uda in bezgavk v zrasteh. Oddaljeni zasevki so pri tej boleznih zelo redki; zato bolnik lahko upa, da bo ozdravel, če se seveda rak krajjevo in v bezgavkah še ni preveč razrastle. Če bolezen pravočasno odkrijemo in jo ustrezno zdravimo in tako pozdravimo, se po navadi ne ponovi. Vendar pa morajo taki bolniki zaradi varnosti prihajati na občasne zdravniške preglede.

Odpzli so novo cvetličarno

S šestim februarjem je začela poslovati cvetličarna. Z njo je vrtnarija dobila večje možnosti za prodajo svojih proizvodov — sadik, lončnic, šopkov, vencev. Poleg tega pa bomo prodajali še razna semena, gnojila, zaščitna sredstva, herbicide — sredstva za uničevanje plevelov, razne posode za lončnice, za rezano cvetje in sploh vse, kar je povezano z okrasnimi rastlinami.

Cvetličarna je odprta ob delavnikih nonstop od sedme do devetnajste ure in ob nedeljah od osme do enajste ure. Zaposleni sva dve vrtnarki, s tem, da gre vsa nabava oziroma dostava prek vrtnarije.

Cvetličarna obsega prodajni prostor, delavnice za vence, manjše priročno skladišče, prostor za zelenje in WC.

Skoraj vsa opravila pri preurejanju prostorov, razen zasteklitve in pohištvene opreme v prodajalni, sta uspešno opravili zidarska in kovinarska skupina TOZD — vzdrževalna dejavnost.

Torej nova cvetličarna, ki smo jo tako dolgo pričakovali, je tu. Pred nami je samo še naloga, da z uspešnim poslovanjem pokažemo, kako nam je bila potrebna.

Danica Zdošek

PREČITAJTE TUDI TO

Delovne lastnosti

Brez določenih šol in diplom nihče ne more postati zdravnik, inženir, tehnik, prodajalec, strojnik ali daktilograf. Vendar pa so slabši in boljši zdravniki, prodajalci, natakariji ipd.

Katere so poleg šolskih kvalifikacij tiste lastnosti, ki pomagajo da je zdravnik boljši od drugega, delavec boljši od drugega? Ankete, ki so jih izvedli v drugih državah — kolikor vemo, se pri nas nihče ni ukvarjal s podobnimi raziskavami — kažejo, da imajo pri zaposlenih največjo očno naslednje lastnosti: ambicija, navdušenost, smisel za pobudo, lojalnost do delovne organizacije, točnost in spomin.

Ambicije, navdušenost in vztrajnost

Za vsako delo je potrebna določena mera ambicije. Če gre za ambicije v normalnih mejah, tedaj te postajajo spodbuda ne samo za delo, temveč tudi za nadaljnje izpopolnjevanje, napredovanje in doseganje vse boljših rezultatov pri delu in v življenju. Pretirane ambicije ali kakor pravimo »bolestne« ambicije pa so lahko škodljive tako za tistega, ki jih kaže, kot tudi za delovno okolje. Takšne ambicije se najpogosteje rojevajo iz egoizma, neskrupuloznosti in skrbi izključno za lastne interese, v škodo skupnih interesov in delovne skupnosti. Namesto da bi bile spodbuda pri delu, se spreminjajo v zelo negativno lastnost.

K ambicijam spadata tudi navdušenost in vztrajnost pri delu ali kakor preprosto pravimo: vsakdo

si mora prizadevati, da bi vzljubil svoje delo. Delovni človek, ki svoje delo opravlja nezainteresirano kot avtomat, navadno stagnira pri delu, poleg tega pa ustvarja okoli sebe ledeno ozračje, v katerem se nihče ne počuti prijetno. Povsem drugače je, če človek opravlja svoje delo z voljo in optimizmom, ki se potem prenaša tudi na druge v delovnem okolju. Takšen delavec se vede do nadrejenih sodelavcev vedro in pristrčno, zato je v takšnem delovnem ozračju tudi najtežje naloge mnogo lažje premagovati.

Neprestano učenje

Poudarili smo že, da sodobna družba vse bolj zahteva kvalificirane delavce, razne strokovnjake in vsak dan se zmanjšuje možnost za zaposlovanje ljudi brez kvalifikacij. Izredno hiter napredek znanosti, tehnike in tehnologije postavlja pred delovne ljudi vedno večje zahteve. V našem socialističnem samoupravnem sistemu, v katerem delovni ljudje odločajo o lastnih in skupnih interesih in o usmerjanju družbenega razvoja, pa postaja imperativna potreba, da delovni ljudje neprestano razširjajo ne samo svojo strokovno, temveč tudi splošno izobrazbo. Kajti le tako lahko tvorno sodelujejo pri reševanju številnih problemov ne samo v svojih delovnih organizacijah, temveč pri vsem, kar zadeva splošni družbeni razvoj.

Vse to seveda terja od vsakega našega delovnega človeka, da se neprestano uči, izpopolnjuje svoje znanje na vseh področjih in da

se vedno zaveda, da se ni vsega naučil.

To bomo preprosto pojasnili s primerom.

Obstaja vrsta delovnih mest, ki zahtevajo znanje tujih jezikov. Zaradi tega se v natečajih za takšna delovna mesta navadno zahteva, da mora kandidat znati vsaj en tuj jezik. Ker se stiki naših delovnih organizacij s tujimi partnerji iz dneva v dan vse bolj razvijajo, je jasno, da je tudi vse večje povpraševanje po ljudeh, ki znajo tuje jezike. To pa pomeni, da bi tudi delavec, ki sicer izpolnjuje razpisne pogoje in zna tuji jezik, delal mnogo bolje in učinkoviteje, če bi medtem obvladal še drugi tuji jezik.

Ali pa: Dobra in sposobna daktilografka, ki izpolnjuje vse norme za tipkanje, bo gotovo dosegla več, če bo dobro poznala jezik in pravopisna pravila, kot pa tista, ki sicer dobro tipka, slabše pa pozna jezik in pravopis.

Iz tega torej lahko sklepamo naslednje: vsi delovni ljudje, ne glede na naloge, ki jih opravljajo v delovni organizaciji, in ne glede na leta se morajo neprestano učiti, neprestano izpopolnjevati tako v svoji stroki kot tudi na področju splošne izobrazbenosti.

Smysel za pobudo

Na delovnem mestu se navadno dobi za dela, ki jih je treba opraviti, navodila pristojnih vodilnih delavcev. Vendar pa ta navodila ne morejo vsebovati vseh podrobnosti, kako je treba opraviti zaupno nalogo. To je odvisno izključno od vas, vaše pobude

in iznajdljivosti. Čim večji je vaš smisel za pobudo, toliko več časa bo prihranil vaš predpostavljani, saj ne bo prisiljen pojasnjevati podrobnosti in se bo lahko z gotovostjo zanesel na vas.

Če imate smisel za pobudo, boste lahko dajali svojim predpostavljenim predloge in mnenja o izpopolnjevanju organizacije s slovanja, za doseganje večjih delovnih učinkov, za prihranke pri času in materialu. Nedvomno bo to koristilo vaši delovni organizaciji in konec koncev tudi vam osebno.

Smysel za pobudo pa mora imeti vendar svoje meje. Pretirana pobuda, zlasti v primeru, če kaj opravite brez posveta s pristojnimi vodilnimi ljudmi, lahko pripelje celo do kršenja delovne discipline in do škodljivih posledic za delovno organizacijo.

Sposobnost prilagajanja

Ta lastnost je nujna za mlade ljudi, ki stopajo iz šolskega okolja. Vse jim je nenavadno in različno. Čimprej se morajo prilagoditi novim zahtevam okolja. Sposobnost prilagajanja daje človeku večjo gotovost in občutek solidarnosti do sodelavcev. V delovni organizaciji ni nobena enota toliko samostojna, da bi lahko opravljala vse posle brez sodelovanja z drugimi. Prav tako je treba delavcem, ki niso uspeli končati dela, pomagati ne pa kritizirati. Ko pride pri delu do nepredvidenih težav, ne pustite se preplahu. Napnite vso svojo iznajdljivost in našli boste drugo rešitev.

(Po knjigi: Poslovni bonton)

Zlata pravila za varno delo

O NEODGOVORNEM ODNOSU DO DELOVNIH SREDSTEV

NE POZABI pred začetkom dela pazljivo pregledati, ali je vse v redu in če opaziš kakšno nepravilnost, nikar ne začeni z delom, temveč to povej neposrednemu vodji. To velja tako za stroje kot tudi za delovne pripomočke, naprave in druga delovna sredstva. Prepričaj se o njihovi brezhibnosti, pa boš varno delal.

NE UPORABLJAJ naprav ali delovnih priprav za namene, za katere niso namenjene.

NE DELAJ NA STROJIH IN NAPRAVAH, za katere nisi izučen, in katerih uporabe ti vodja ni dovolil.

NE POZABI pred začetkom dela preveriti, ali ne boš morda s svojim delom ali ravnanjem ko-

ga ogrožal, ter stori vse varstvene ukrepe.

NE BOŠ STORIL PRAV, če ne boš obvestil neposrednega vodjo tistih delavcev, ki s svojim malomarnim delom in napačnimi postopki lahko poškodujejo sebe ali pa druge.

NIKAR NE SNEMAJ varnostnih naprav med delom, da ne bi kakšen del naprave ali stroja ostal nezavarovan, s čimer bi postal nevaren zate in za tvoje tovariše. Tega tudi ne smeš storiti, čeprav bi po tvojem mnenju na ta način lažje in hitreje delal.

NE POZABI, da moraš, kadar je treba s stroja sneti kakšno varnostno napravo, o tem takoj obvestiti vse osebe, ki bi lahko

zaradi tega zadobile kakšno poškodbo, ali jim celo prepovej pristop na nevarno mesto, kjer je stroj, kar bo preprečilo poškodbo.

NE POZABI TUDI sneto varnostno napravo vrniti na svoje mesto takoj, ko preneha izjemen primer, ne glede na to, ali bo stroj nadaljeval z delom ali pa bo morebiti dalj časa izven obratovanja.

NE BOŠ STORIL NAROBE, če boš zahteval, naj se stikala, sklopke, naprave in podobno, ki so na vidnih in lahko dostopnih mestih, opremijo s tablicami in opozorilom, na katerih mora biti ime osebe, ki je edino pooblaščen za puščiti zadevno napravo v po-

gon, ali v nasprotnem — če to pogoji za varnost pri delu dovoljujejo — zahteval, naj se takšne tablice snamejo.

NE POZABI, da je še veliko naprav starejše konstrukcije, ki se lahko zaradi lastne teže ali pa zaradi kakšnega nepredvidenega dohodka same premaknejo; take naprave je treba dobro in varno blokirati. Če gre za vozila pod obremenitvijo, jih moramo zavarovati s podstavki.

NE ZAČNI Z UGOTAVLJANJEM okvare in popravilom — če se kakšen stroj pokvari in preneha delati — dokler ga z ustreznim stikalom nisi izključil in povsem preprečil njegov morebitni zagon.

NE POZABI, še preden začneš s popravilom stroja ali njegovim čiščenjem, na varen način blokirati stikalo za njegov zagon; lahko bi se zgodilo da kdo po nevedoma stikalo pritisne; to bi te lahko poškodovalo ali pa povzročilo še kakšno hujšo nesrečo.

NE PRITISKAJ Z ROKAMI ali nogami material, ki si ga dal v odprtino stroja, čeprav se ti zdi takšen postopek s stališča varnosti pri delu povsem nedolžen, temveč uporabljaj za to ustrezna pomožna delovna sredstva.

NE POZABI, da se za vlaganje v stroj ali za jemanje kakšnih predmetov iz stroja, ki povzročajo motnje, ali za čiščenje stroja, sme uporabljati samo primerno pomožno orodje ali kakšni drugi pripomočki — če pri takem opravilu ne smeš ustaviti stroja.

Ne čisti in ne podmazuj stroja, ne vlagaj vanj in ne jemlji iz njega orodja in predmetov za obdelavo, ne meri in ne kontroliraj, niti ne jemlji poskusnih vzorcev, dokler je stroj v zagonu, predvsem če kakšna nevarna mesta na stroju niso zavarovana.

NE SMEŠ brez poprejšnjega soglasja neposrednega vodje delati na stroju, dokler je le-ta v zagonu, tudi ne v izjemnih primerih, ko bi se moralo na njem delati, če ni mogoče storiti ustreznih varstvenih ukrepov.

NE ZAČENJAJ S KAKŠNIM DELOM, za katerega opravljanje so predpisani natančni varnostni ukrepi, če veš, da se jih iz kakršnegakoli razloga ne moreš držati, in nikar ne pozabi o tem obvestiti neposrednega vodjo, ki bo odločil, kako se bo takšno delo varno opravilo.

NE POZABI ZAHTEVATI neodložljivo zamenjavo poškodovanih pomožnih delovnih sredstev, kot so sredstva za spajanje, vrvi, verige, električni kabli in podobno — s tem boš pripomogel varnosti pri delu.

NE PREKORAČI striktno predpisanih maksimalnih obremenitev, dovoljenih pritiskov, temperature, nosilnosti poda in podobnih omejitev, ki so na opozorilih.

Po brošuri
»Zlata pravila«
Redakcija Zaštita rada Beograda

Koliko smo opravili v obdobju januar-december 1977

	1977	1976	Indeks 77—76	Letni plan 1977	% izp. plana
ZDRAVSTVO:					
Zdravstveni pregledi	37.427	36.342	102	36.220	103
Kopeli	175.603	164.913	106	164.685	106
Postopki	42.977	36.667	117	38.290	112
Gastroskopijska	629	614	102	—	—
HOTELI:					
Nočitve skupaj	300.032	280.918	106	292.000	102
Nočitve h. Donat	62.078	54.658	113	57.000	108
Nočitve ostali hoteli	237.954	226.260	105	235.000	101
Nočitve domačih gostov	200.811	177.824	112	180.000	111
Od tega na dr. str.	95.680	88.225	108	91.000	105
Nočitve tujih gostov	99.221	103.094	96	112.000	88
Število gostov skupaj	33.011	29.480	111	30.066	109
Število gostov h. Donat	8.347	7.383	113	9.872	84
Število gostov ost. hot.	24.664	22.097	111	20.194	122
Število domačih gostov	23.791	20.822	114	—	—
Od tega na dr. str.	4.641	4.436	104	—	—
Število tujih gostov	9.220	8.658	106	—	—
Od tega: Avstrija	5.213	4.722	110	—	—
Italija	2.058	1.860	110	—	—
Nemčija	1.435	1.545	92	—	—
ostali	514	531	96	—	—
NOČITVE PO NARODNOSTI:					
Avstrija	59.308	62.216	95	—	—
Nemčija	19.311	20.621	93	—	—
Italija	17.559	17.005	103	—	—
ostali	3.043	3.252	93	—	—
RESTAVRACIJE:					
Iztržek hrane po naročilu	5.658.604	4.276.215	132	—	—
POLNILNICA:					
Polnitev v min. v. + rin.	25.993.599	29.387.009	88	29.379.000	88
Prodaja min. v. + rin.	26.174.370	29.131.331	89	30.000.000	87
Donat	10.591.244	11.795.515	89	12.450.000	85
Tempel	15.416.737	17.133.149	89	17.550.000	87
Rinerji	166.389	202.667	82	—	—
Polnitev CO ₂	2.045.033	1.753.765	116	2.000.000	102
Od tega v cisternah	615.970	—	—	—	—
Prodaja CO ₂	2.057.558	1.753.460	117	2.000.000	102
Od tega v cisternah	615.970	—	—	—	—
Polnitev Trimvit	888.124	—	—	1.000.000	89
Prodaja Trimvit	761.108	—	—	1.000.000	76

KADROVSKE NOVICE

V mesecu januarju 1978 so bili sprejeti na delo v Zdravilišče naslednji delavci:

TOZD ZDRAVILIŠKA DEJAVNOST

Zdravstvo

Dolinšek Lavoslava 5. 1. 78 — razporejena na opravljanje del in nalog medicinska sestra — dietetičarka — pripravnik.

Restavracije

Žvar Zmago 20. 1. 78 — razporejen na opravljanje del in nalog kuhar — vrnil iz JLA.

TOZD POLNILNICA

Šuc Stanko 1. 1. 78 — razporejen na opravljanje del in nalog ključavničar za nedoločen čas;

Lavrin Mirko 10. 1. 78 — razporejen na opravljanje del in nalog ključavničar za nedoločen čas;

Vinkler Janko 16. 1. 78 — razporejen na opravljanje del in nalog skladišni delavec za nedoločen čas;

Jugovar Rudi 23. 1. 78 — razporejen na opravljanje del in nalog šofer tovornega avtomobila.

SDS SKUPNE SLUŽBE

Markovinovič Ivan 1. 1. 78 — razporejen na opravljanje del in

nalog pripravnik v komercialnem sektorju;

Napast Marjeta, dipl. ek. 4. 1. 78 — razporejena na opravljanje del in nalog vodje oddelka za raziskavo tržišča in ekonomsko propagando za nedoločen čas;

Bajramović Senad 6. 1. 78 — razporejen na opravljanje del in nalog nakladanje-razkladanje v skladišču Rijeka za nedoločen čas;

Jambresić Stjepan 9. 1. 78 — razporejen na opravljanje del in nalog nakladanje-razkladanje v skladišču Zagreb, vrnil iz JLA.

Delovno razmerje je prenehalo naslednjim delavcem:

TOZD ZDRAVILIŠKA DEJAVNOST

Restavracije

Verbek Marjanu 9. 1. 78 — razporejen na opravljanje del in nalog natak — sporazumno;

Juhart Albini 30. 1. 78 — razporejena na opravljanje del in nalog natak — sporazumno;

Kamenšek Ani 19. 1. 78 — razporejena na opravljanje del in nalog pomožni natak — sezonska zaposlitev;

Švetak Biserki 21. 1. 78 — razporejena na opravljanje del in nalog kuhar — sezonska zaposlitev.

SDS SKUPNE SLUŽBE

Prijčić Borislavu 29. 12. 78 — razporejen na opravljanje del in nalog nakladanje-razkladanje v skladišču Rijeka, sporazumno;

Tičak Ivanu 18. 1. 78 — razporejen na opravljanje del in nalog šofer v skladišču Rijeka, sporazumno;

Puškarčić Matu 13. 1. 78 — razporejen na opravljanje del in nalog šofer v skladišču Zagreb, samovoljno zapustil delovno mesto.

V mesecu januarju 1978 so rodile: Novak Cvetka, sobarica, hčerko; Solman Dragica, natak, sina in Šmid Olga, čistilka, sina.
K. T.

ZAHVALA

Ob nenadomestljivi izgubi dragega očeta se vsem sodelavcem, ki so ga pospremili na njegovi zadnji poti, darovali cvetje ter izrekli sožalje, najtopleje zahvaljuje

žalujoči sin Tone Turnšek
z družino.

Poročilo o izidu žrebanja nagrad za novoletno križanko

25. januarja letos se je sestala komisija v sestavi Kolar Božo — predsednik, Herič Franc — član in Čuješ Stane — član, z nalogo, do opravi žrebanje nagrad za reševalce novoletne križanke v glasilu »Vrelci«.

Izžrebani so bili:

I. nagrada 200.— din ZUPAN Andrej, ml.

II. nagrada 150.— din DEMETROVIČ Mira

III. nagrada — 100.— din KERN Vida

Izžrebancem čestitam!

PRAVILNA REŠITEV NA-GRADNE NOVOLETNE KRIŽANKE PA JE TAKALE:

psevdonim, rabarbara, Eden, Omar, Tin, drevo, Ot, ananas, srečno, Ida, naivka, klin, krama, oba, Aston, Sarajevo, Altamira, animator, rja, Aker NJ, osel, trsat, PA, tein, rebra, Ink, Taine, peron, Osp, R. acetat, Nora, darila, HO, ibis, okus, smolika, mat, Tukidid, dedek, čutila, Mata, lipani, AK, Sterne, tamar, Java, repatriiranje, sel, krize, gram, izbice.

ODGOVOR ANONIMNEMU

Ko sem čital pismo, sem občutil tiho zadovoljstvo, češ, apel na občnih zborih za dopisništvo dobiva stvarno obliko.

Vendar, žal, pismo ni bilo podpisano. V novinarski praksi pa je, da se z anonimnim ne da pogovarjati. Boš videl da ima to svoje praktično opravičilo. Zakaj? Sum o domnevi prilastitvi družbenega premoženja ni bil na sodišču dokazan s pravnomočno sodbo. Ti pa zahtevaš, da objavim celo vsebino pisma v katerem navajaš le začetnici domnevnega storilca. Ta bi se, seveda, v članku takoj spoznal in bi lahko tožil zaradi obrekovanja. Zakon o tisku določa, da odgovarja urednik časopisa za neresnično vsebino objavljenih člankov v primerih, če se pisca takšnega članka ne da ugotoviti.

Zato vsebine ne bom objavil, pismo pa bom poslal delavski kontroli za uvedbo poizvedb.

Odgovorni urednik

HUMOR

KOPERACIJA

Ona: »Kaj le delajo kune zlatice, da je toliko njihove kožuhovine?«

On: »Delajo to, kar počenjajo številne damice v velemestih, da bi si prislužile plašče iz krzna kun zlatic.«

ANTIPILOLE

Pred odhodom na križarjenje po morju je žena nakupila v apoteki pilule proti zanositvi in tablete proti bruhanju.

»Čemu pa počenjate to stvar, če vam gre pri tem na bruhanje,« jo je karajoče postregel apotekar.

SODOBNI MATRIARHAT

Porodnica: »Ali bo moj mož lahko prisostvoval pri porodu?«

Ginekolog: »Še kako zaželjeno je, da oče prisostvuje pri rojstvu svojega otroka.«

Porodnica: »O, oba pa že ne. Se namreč ne trpita med seboj.«

NESPORAZUM

Vdova naroči cvetličarju: »Na žalni trak napišite POČIVAJ V MIRU na obe strani. Če bo še kaj prostora pa NASVIDENJE V NEBESIH.«

Cvetličar je prinesel venec s trakom, na katerem je bilo napisano: POČIVAJ V MIRU NA OBE STRANI. ČE BO KAJ PROSTORA PA NA SVIDENJE V NEBESIH.

VRELCI — glasilo delavcev Zdravilišča Rogaska Slatina. Izdajajo ga delavski sveti vseh TOZD in SDS Zdravilišča. Izhaja mesečno v nakladi 750 izvodov in ga prejemajo vsi člani delovne skupnosti brezplačno. Ureja ga uredniški odbor. Glavni in odgovorni urednik: Stane Čuješ. Tisk in kliseji: CGP Mariborski tisk. Glasilo je oproščeno temeljnega davka od pomena proizvodov na osnovi mnenja republiškega sekretarja za informacije.

Tudi ona je mati

Prvič sem jo videla, ko ji je bilo štiri leta. Zelo drobna je bila in nagubano predolgo krilce ji je kar opletalo. Preveliki gumijasti škorenjčki so bili blatni do vrha. In premajhna jopica je bila na rokavih in ob spodnjem robu vsa razcefrana. Sedela je kar na tleh, čeprav je bilo mokro od dežja.

»O, si pridna?« sem jo vprašala.

»Ne, nisem,« je rekla. Začudeno sem jo pogledala, saj navadno vsak otrok pravi, da je.

»Kdo ti je rekel, da nisi?« sem bila radovedna.

»Mama mi tako pravijo,« mi je pojasnila.

Nadaljevala sem pot do sosedice, kamor sem bila namenjena. Komaj sem se dobro oddahnila, že je dekletce prišlo za menoj. »To je pa Mari,« mi je povedala znanka. »Veš, sosedica jo je posvojila, pa nič lepo ne ravna z njo. Celotno mama ji mora reči.« Dekletce se mi je zasmililo: »Sirota še svoje mame nima,« sem glasno pomislila.

»Saj jo ima, pa ni nič vredna. Sploh se ne zmeni zanjo in nikoli je ne pride obiskat,« je bila kar ogorčena. »Še štiri otroke ima in vsi so raztepeni po svetu — pri »dobrih« ljudeh. Mari je njen drugi otrok in ko je bila stara dva meseca, jo je pustila svoji mami. Škoda je le, da je tako hitro umrla. Tako je Mari prišla sem. Prve dni ji je še bilo lepo — potem nič več. Ženska je zelo stroga. Veliko dela ima in Mari je večkrat tepena kot sita,« se skoraj ni mogla ustaviti z besedami.

»Pa zakaj ne mara svojih otrok?« sem se začudila. »Te neboljenčke moraš imeti rad, saj so tako ljubki in pri srčni, da se razneži še tako grob oče.«

»To je druga zgodba,« pravi znanka. »Njena mati si je zelo želela, da bi šla v svet — kamorkoli, pa ni mogla. Zato je bila strašno razočarana in zasovražila je vsako bitje pod srcem, še preden je bilo rojeno. Takih — nezaželjenih je pet in ena izmed njih je Mari,« je končala.

Mari je medtem mirno sedela na stolu in si grela mrzle ročice. Stopila sem k njej in ji ponudila čokolado. Vame so se zazrle zelenomodre očke — tako proseče in milo, da me je kar zabolelo. S strahom je vzela čokolado in tiho rekla: »Hvala.« Takrat je vstopila kmetica in premerila Mari rekoč: »Se spet potepaš, smrklja, pa še prosjačiš.«

»Ni prosila, sama sem ji dala, ker je uboga,« sem jo branila.

»Le kaj ji manjka tu?« je ježno rekla in se obrnila spet proti Mari: »Nič ne boš jedla čokolade, saj imaš še od jutra na mizi kavo s kruhom,« proti nama pa nadaljevala: »Veste taka hudoba je, da ji ni para. Jaz jo pošljem na pašo, ona pa k sosedovem Tinču divjat.« Čokolado ji je izpulila iz rok in pristavila:

»To je kazen za včeraj, ko si mi pobegnila pred šibo.« Dekletcu so se ročice povsile, nabrala je šobico in hotela nekaj reči, pa so se ji solze kar ulile po licih.

»Kaj se cmeriš! Ven pojdi! Le kdo te bo gledal tako?« je kričala.

Molčala sem in komaj zadrževala solze. Mari je tiho odšla, kmetica pa je z mojo znanko na veliko razpravljala o hudobnih otrocih. Nisem jih več poslušala. Izmuznila sem se skozi vrata, da bi našla Mari in jo potolažila. Zagledala sem jo pri velikem grmu. Čepela je poleg muce in jokala. Stopila sem k njej in jo vzela v naročje. Bila je umazana in razkužtrana, pa vendar sem spoznala, da tak otrok pač ne more biti hudoben.

»Drugič, ko spet pridem, ti bom prinesla večjo čokolado,« sem ji rekla.

»Res?« se je začudila in si z roko razmazala solze. Pobožala sem jo, ona pa je strmela nekam daleč: »Pravijo, da je tam moja mamica,« mi reče skrivnostno. In nenadoma: »Zakaj nisi ti moja mamica? Rada bi te imela.«

Obrnila sem se stran, da ne bi Mari opazila solz tudi v mojih očeh.

Potem sva se dolgo pogovarjali.

Povedala mi je, da kave in kruha ni mogla jesti, ker je bila skoraj sežgana in nič dobra. Tudi to je rekla, da bi se rada igrala s Tinčem, pa se ne sme, pa da si včasih želi keksov, in da si najbolj od vsega želi svoje mame.

Kmalu naju je opazila kmetica in poklicala je Mari domov.

Tudi jaz sem šla. Slišala sem Mari, ko je polglasno zaihtela: »Mamica, zakaj me nimaš nič rada?« Zopet se je zastrmela v daljavo, kot da hoče izza hribov priklicati prav njo. Morda je res kje ta mdoma. Škoda da ne ve, kako jo Mari potrebuje, ne ve, da bi jo imela rada in bi ji bila v veselje. Mari bi se ob njej počutila tako varno.

S skromnimi besedami sem se poslovila od znanke. Ne morem pozabiti Mari in nje-ne želje po pravi mamici.

Boleča je resnica, da svoje male Mari ne mara — pa vendar — tudi ona je mati.

KJ